

Interkulturelle kommunikative kompetencer via telekollaboration

Case-studie med danske franskstuderende og
franske native speakers studerende

ECML Sprogkonference
26 september 2016

Indhold

❖ Indledning

- Telekollaboration / Online interkulturel udveksling
- Interkulturel kommunikativ kompetence (IKK)

❖ Ph.d.-afhandling

- Formål og forskningsspørgsmål
- Metodologi og data analyse
- Syntese af resultater
- Undersøgelses bidrag

❖ Konklusioner og perspektivering

Telekollaboration / Online interkulturel udveksling

Hvad er telekollaboration / online interkulturel udveksling?

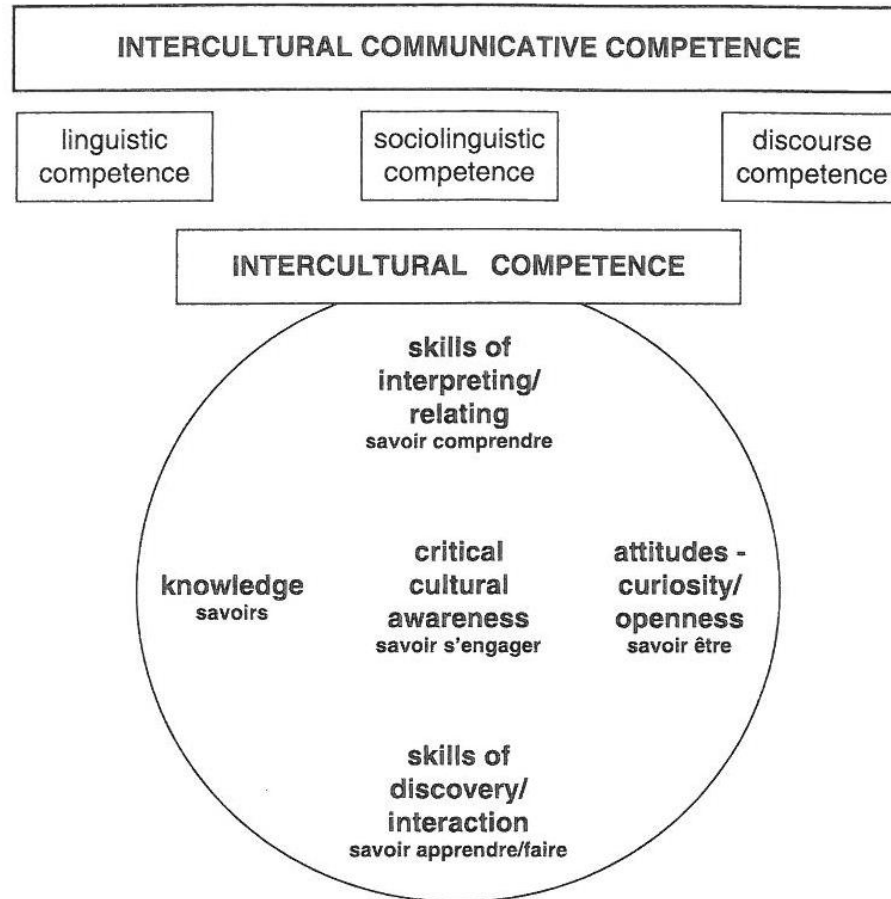
- Internet-baseret interkulturel udveksling (e-mails, wikis, blogs, Facebook, Skype, ...)
- Mellem studerende med forskellige kulturelle / nationale baggrunde organiseret i institutionelle sammenhænge (Helm & Guth 2010)
- Et alternativ til fysisk mobilitet såvel som en del af universitetets internationaliseringsprogram (O'Dowd 2011)
- En specifik form for computer-mediated communication (CMC), en form for hybrid læring

SOM HAR TIL FORMÅL AT UDVIKLE OG FORBEDRE

- Sprogfærdigheder (mundtlig og skriftlig sprogfærdigheder, lingvistiske og pragmatiske kompetencer, ...) (Belz 2003; Belz & Thorne 2006)
- Online literacies (computer literacy, new media literacy, villighed til at udforske, lære, deltage i, skabe og samarbejde i online communities, viden om literacy practices “cultures-of-use”, ...) (Helm & Guth 2010)
- Interkulturel kommunikativ kompetence (IKK) (O'Dowd 2006)

Interkulturel kommunikativ kompetence (IKK)

Michael Byrams model for IKK
(1997, 2006)

+ Postmoderne og post-strukturalistiske sproglæringstilgang (Kramsch, 2009)
og Dervins 'liquid interculturality' (2010)

Interkulturel kommunikativ kompetence (IKK)

Et kompleks konstrukt som bygger på *holdninger, viden og færdigheder*, komponenter der er snævert relateret og som giver mulighed for at kommunikere og interagere effektivt i interkulturelle situationer.

Interkulturel tilgang

« emphasizes the processes and interactions which unite and define the individuals and the groups in relation to each other. It is not a question of dwelling on the self-attributed or hetero-attributed characteristics of others, but of simultaneously carrying out a return to one's self. » (Abdallah-Preteille 2006)

Intercultural education

« consists in giving the power to become aware of, recognize, push through, present/defend and question one's diverse diversities, and those of our interlocutor, and (re)negotiating them in a 'satisfactory' manner in specific contexts. » (Dervin 2013, 2016)

Ph.d.-afhandling

Data

Échanges interculturels en ligne Danemark – Belgique 2012

Échanges interculturels en ligne Aarhus – Strasbourg 2013

Undersøgelses formål

- At søge og beskrive spor af forskellige delkomponenter af IKK i de studerendes sproglige udsagn
- At identificere og beskrive interkulturelle læringsmomenter med særlig vægt på evnen til at skifte perspektiv
- At undersøge evnen til at skifte perspektiv som nøgle kompetence der efter min mening kan afsløre IKK i interaktion
- At udforske potentialer og begrænsninger af telekollaboration med hensyn til aktivering og eventuelt udvikling af IKK hos studerende

Ph.d.-afhandling

Forskningsspørgsmål

- Hvilke manifestationer af interkulturelle kommunikative kompetencer (IKK) kan spores i de studerendes skriftlige produkter (Skype chats, blogs og Facebooks indlæg, reflekterende essays, spørgeskemaer, osv.)? Hvordan manifesterer IKK sig i online interkulturelle møder og aktiviteter i disse uddannelsesforløb?
- Hvordan manifesterer evnen sig til at skifte perspektiv i de studerendes udsagn? Kan man identificere interkulturelle læringsmomenter i online interaktionen?

Ph.d.-afhandling

Metodologi

- Kvalitativ undersøgelse
  - Deskriptiv og empirisk undersøgelse baseret på data fra de studerendes online interaktioner
  - Triangulering af data
  - Triangulering af metodologiske og teoretiske rammer
- > “increasing the validity of qualitative research by getting and comparing multiple perspectives of the same phenomenon” (Holliday 2007)

Ph.d.-afhandling

Metodologi: Byrams (2000) retningslinjer for vurdering af interkulturelle erfaringer

A. Interesse for andre menneskers måde at leve på

Jeg er interesseret i andre menneskers erfaringer i dagligdagslivet, især dem som man ikke normalt ser repræsenteret i medierne.

Jeg er også interesseret i forskellige sociale gruppers dagligdagsliv og ikke bare den dominerende kultur.

B. Evne til at skifte perspektiv

Jeg har erfaret, at jeg kan forstå andre kulturer ved at se tingene fra et andet perspektiv og ved at se på min egen kultur fra deres perspektiv.

C. Evne til at leve i en anden kultur

Jeg er i stand til at klare en række reaktioner jeg har ved at leve i en forskellig kultur (eufori, hjemve, fysisk og mentalt ubehag osv.)

D. Viden om et andet land og en anden kultur

Jeg har kendskab til nogle vigtige facts om at leve i den anden kultur og om landet, staten, folket.

Jeg ved hvordan jeg skal begynde en samtale om folk fra den anden kultur og opretholde samtalen.

E. Viden om interkulturel kommunikation

Jeg ved hvordan man skal rette op på misforståelser, der opstår fordi folk mangler bevidsthed om den anden kulturs perspektiv.

Jeg ved hvordan jeg skal finde ny information og opdage nye aspekter af den anden kultur.

Ph.d.-afhandling

Metodologi: Tilpasning af Byrams (2000) retningslinjer for selv-evaluering af interkulturelle erfaringer

(A) Interesse for andre menneskers måde at leve på og introduktion af ens kultur til andre

(A1) Jeg er interesseret i andre menneskers erfaringer i dagligdagslivet, især dem som man ikke normalt ser repræsenteret i medierne.

(A2) Jeg ved hvordan jeg skal introducere min egen kultur til andre.

(A3) Jeg er også interesseret i forskellige sociale gruppers dagligdagsliv og ikke bare den dominerende kultur.

(B) Evne til at skifte perspektiv

Jeg har erfaret, at jeg kan forstå andre kulturer ved at se tingene fra et andet perspektiv og ved at se på min egen kultur fra deres perspektiv.

(C) Evne til at leve i en anden kultur og forstå reaktioner af mennesker fra andre kulturer i online kontekst

Jeg er i stand til at klare en række reaktioner jeg har ved at leve i en forskellig kultur (eufori, hjemve, fysisk og mentalt ubehag osv.) I online kontekst bruger jeg min erfaring til bedre at forstå reaktioner af mennesker af andre kulturer.

(D) Viden om et andet land og en anden kultur og viden om mit eget land og kultur

(D1) Jeg har kendskab til nogle vigtige facts om at leve i den anden kultur og om landet, staten, folket, samt om min egen kultur, land, stat og folk.

(D2) Jeg ved, hvordan jeg skal begynde en samtale med folk fra den anden kultur og opretholde samtalen.

(E) Viden om interkulturel kommunikation

(E1) Jeg ved hvordan man skal rette op på misforståelser, der opstår fordi folk mangler bevidsthed om den anden kulturs perspektiv.

(E2) Jeg ved hvordan jeg skal finde ny information og opdage nye aspekter af den anden kultur.

Syntese af resultater og undersøgelses bidrag

Analyse på tre niveauer:

- Eksemplificering af IKK kategorier fra Byrams (2000) retningslinjer for selv-evaluering af interkulturelle erfaringer, som her er særligt tilpasset min undersøgelse
- Optælling af alle manifestationer af IKK i de to projekter
- Genopbygning af interkulturelle læringsmomenter og co-konstruktion af evnen til at skifte perspektiv

Syntese af resultater

- De pædagogiske scenarier virkede udfordrende - Manifestationer af alle komponenter af IKK var repræsenteret i de studerendes interaktioner
- Link mellem spor af IKK og opgavetyper i uddannelsesforløbet samt mellem spor af IKK og anvendelsen af kommunikationsværktøjer
- Interkulturel mediator - tænke kritisk om opdagede ligheder og forskelle, nogle gange ved et forsøg på at distancere de to og indtage en tredje position, som har givet fremkomsten af en tredje kultur / et tredje sted (Kramsch 1993)

Syntese af resultater og undersøgelses bidrag

Studiets bidrag

- Overstige Byrams (1997) kategorier allestedsnærværende i fremmedsprogsdidaktik – berige dem med forskning fra Kramsch, Abdallah-Preteuille, Dervin, osv. og understrege fraværet af den pragmatiske dimension hos Byram
- Understrege adfærd og/eller de faktorer, der er gunstige for forekomsten af *'potentially acquisitional situations'*
- Operationalisere og overføre til andre læringsammenhænge og andre interkulturelle læringskontekster (enten online eller face-to-face)
- Komplementaritet af forskellige metoder - et forsøg på at forbedre beskrivelsen og evalueringen af IKK som et meget kompleks konstrukt
- At øge lærerens og forskerens bevidsthed om IKKs analyse i online interaktioner og generelt om metodologi for forskningen i telekollaboration
- Supplere forskellige e-learning studier og læring af mindre underviste/lærte sprog som dansk

Konklusioner og perspektivering

- Vigtigt at guide og forberede (sprog)studerende til interkulturelle møder online, men også face-to-face
- Fremragende forberedelse til de studerendes mobilitet
- Integrere i curriculum som en obligatorisk praksis, ikke blot før Erasmus udveksling, men også efter opholdet i udlandet som en logisk fortsættelse da udviklingen af IKK er en livslang proces
- En systematisk interkulturel uddannelse ser uundværlig ud og tilgangen bør fokusere snarere på færdigheder (savoir-faire) end på viden (savoirs) (Abdallah Pretceille, 2003:11)

TAK!